

JASNA BESEDA

V slovenskih zamejskih krogih smo se večkrat s precejšnjim začudenjem spraševali, kako je mogoče, da jugoslovanska vlada, osrednji parlament in še zlasti slovenska vlada in njena skupščina tako vztrajno in dolgo molčijo o naravnost izzivalni gonji, ki jo določeni italijanski nacionalistični politični krogi (in ne samo ti!) že dolgo vodijo o vprašanju takoimenovane cone B, pri čemer prihajajo tu pa tam do izraza tudi drugi, še nepotešeni apetiti, kar zadeva italijansko-jugoslovansko mejo, kot jo je bila določila pariška mirovna pogodba iz leta 1947.

Prav lahko si namreč predstavljamo, kakšen vik in krik bi nastal v rimskem parlamentu in italijanskem tisku, če bi se z jugoslovanske ali slovenske strani pojavil kakšen še tako nebogljen glas, ki bi si drznil postaviti v dvom veljavnost omenjenega mednarodnega dokumenta.

Zato smo z resničnim zadovoljstvom brali v osrednjem tisku obširen in temeljit govor, ki ga je pred dnevi imel v slovenski skupščini podpredsednik slovenske vlade dr. France Hočevar in ki je bil v celoti posvečen vprašanju zunanje politike, pri čemer je dobil poseben poudarek prav problem italijansko-jugoslovanskih odnosov. Očitno je, da je to ena prvih in prav gotovo važnih posledic nedavno sprejetih ustavnih sprememb v Jugoslaviji, ki dajejo posameznim republikam več pristojnosti, tudi kar se tiče zunanje politike, oziroma nudijo posameznim republikam možnost, da prispevajo svoj delež pri določevanju splošnih zunanje-političnih smeric celotne države.

Podpredsednik slovenske vlade je namreč zelo jasno in tudi skrajno odločno zavrnil kakršenkoli poskus, da bi kdo mogel postaviti v dvom dokončnost sedanje italijansko-jugoslovanske meje na področju bivšega Svobodnega tržaškega ozemlja. Prav tako odločno pa je zavrnil tezo o nepretrgani suverenosti Italije nad bivšo cono B, čeprav je priznal, da so z Londonskim sporazumom iz leta 1954, s katerim je bilo rešeno tržaško vprašanje, ostale nerešene določene zadeve, ki bi jih bilo treba urediti v obojestransko korist.

S stališča mednarodnega prava neovržno drži, kar je v zvezi z Londonskim sporazumom dejal dr. Hočevar, in sicer da v trenutku, ko bi kdorkoli načel vprašanje jugoslovanske suverenosti nad bivšo cono B, bi hkrati sprožil tudi problem italijanske suverenosti nad bivšo cono A s Trstom vred. S političnega stališča pa bi to pomenilo dreganje v osje gnezdo, pravo pravcato obujanje mrtvakov, kar bi gotovo imelo takšne posledice, ki jih danes nihče ne more niti predvidevati.

Rovarjenje okrog lažnega problema bivše cone B, kot smo mu bili v Trstu priča ob zadnjih parlamentarnih volitvah, je bila tudi in predvsem volilna špekulacija neofašistič-

(dalje na 2. strani)

D. L.

Zakonski predlog Slovenske skupnosti v korist kmetovalcev

Deželni svetovavec Slovenske skupnosti dr. Drago Štoka je te dni predložil v obravnavo deželnemu svetu zakonski predlog, po katerem bi kmetovalci, katerih posestvo ima škodo zaradi razlaščenja ali ki morajo zaradi višje sile odstopiti svoje nepremičnine, prejeli od deželne uprave posebne finančne podpore.

V obrazložitvi svojega zakonskega predloga pravi dr. Štoka, da povzročajo razlaščenja in druge služnosti nepopravljivo škodo kmečkim posestvom, kajti po obstoječi zakonodaji odškodnine, ki jih razlaščenci prejema, nikakor ne dovoljujejo, da bi prizadeti kmetovalci lahko nadaljevali s svojim delom. Te odškodnine namreč ne zadostujejo, da bi si kmet nakupil in uredil nova zemljišča, po drugi strani pa ni mogoče pričakovati, da bi takšen kmet, zlasti če ima določeno starost, takorekoč čez noč zamenjal poklic. Nihče ni sicer proti gospodarskemu razvoju v deželi — nadaljuje slovenski svetovavec — vendar bi bilo skrajno krivično, da bi ta razvoj tako hudo prizadel obstoječe družbeno-gospodarsko ravnotežje in nekako »kaznoval« kmete, ki imajo ali so imeli velike zasluge za dosednji družbeni razvoj. Če to velja za celotno kmetijsko področje v deželi, velja še posebej za slovenske kmetovalce, ki jih izguba zemlja dobesedno vrže iz tira ter jim povzroči nepopravljivo materialno in moralno škodo, kar ima posledice tudi za njihov

narodnostni obstoj. Zaradi tega — zaključuje dr. Štoka — je dolžnost deželne uprave, da vzame v resen pretres ta pereči problem in ga tudi pravično ter primerno reši.

Štokov zakonski predlog obsega skupno tri člene. Prvi določa, da sme deželna uprava nakazati posebne denarne prispevke tako posameznim kot združenim kmetovalcem, ki jim razlastitve ali podobni oblastveni ukrepi povzročajo občutno škodo pri njihovih kmetijskih posestvih in njihovi dejavnosti. V tej zvezi omenja tudi najnovejši zakon z dne 22. oktobra 1971, št. 865, ki predvideva zelo nizko odškodnino za zemljišča sredi naselij, kjer namerava javna uprava graditi ljudska stanovanja, šole ali druge objekte splošne koristi.

Deželni prispevek, ki ga predvideva Štokov zakonski predlog, bi moral upoštevati tako strošek za nakup novega zemljišča kot tudi strošek za njegovo preureditev v kmetijske namene.

Drugi člen določa, da je za sprejemanje prošenj in vse dokumentacije pristojno pokrajinsko kmetijsko nadzorništvo. Prošnje pa naj bi se vlagale v roku 90 dni po izdanem odloku o razlastitvi. Zadnji člen pa predvideva, da je za določitev višine prispevka pristojno kmetijsko nadzorništvo, prispevek pa nakaže s svojim odlokom predsednik deželne vlade na predlog odbornika za kmetijstvo in gozdarstvo.

Slovenija in njene manjšine

Kot pišemo na drugem mestu, je podpredsednik slovenske vlade dr. France Hočevar v svojem referatu v slovenski skupščini obširno obravnaval tudi položaj slovenskih manjšin v Italiji, Avstriji in na Madžarskem ter odnos matičnega naroda do teh skupnosti. Skrb za usodo in položaj slovenske narodnostne skupnosti izraža prirodno prizadetost matičnega naroda — je med drugim dejal govornik — mimo tega pa se opira tudi na določbe mednarodnih sporazumov.

Vprašanje manjšin vpliva tudi na stanje in gibanje odnosov med sosednimi državami, pri čemer je dr. Hočevar naglasil stalno prizadevanje jugoslovanske vlade, da bi ob poglobljanju odnosov z Italijo in Avstrijo bili stalno prisotni tudi manjšinski problemi. Potem ko je podrobneje analiziral položaj obeh manjšin, je podpredsednik slovenske vlade izrazil prepričanje, da se bo stanje postopno izboljšalo, pri čemer pa je obžaloval, da odgovorni politični krogi v obeh državah še vedno preveč odlašajo s sprejemanjem potrebnih ukrepov v korist manjšin.

Kar zadeva konkretno pomoč, ki jo lahko

matični narod nudi svojim manjšinam, pa je dr. Hočevar takole dejal:

»Položaj Slovencev v zamejstvu ne more biti stvar trenutne emocije ali občasnih manifestacij, niti ne more biti predmet političnega licitiranja in maksimalističnega pretiravanja, kar ni v nobeni zvezi s resničnimi interesi našega naroda, ampak je lahko samo stvar organizirane družbe, ki je sposobna izhajati iz realnih ocen, sposobna zrelo, organizirano in odgovorno delovati in ki lahko angažira politične in strokovne potenciale. Vsak drugačen pristop ne more pomeniti pomoči, ampak vnaša lahko samo zmedo toliko prej, če se ne vodi računa o tem, da je manjšina sama nosilec svojih pravic in boja, ki pri tem izhaja iz prilik v katerih živi, iz ustavnih možnosti tiste strukture ter je zato sama poklicana graditi politiko in taktiko svojega boja.«

Iz celotnih izvajanj izhaja, da v Sloveniji prihaja do izraza vse večja skrb za našo problematiko, ki se začneja obravnavati, kot ustreza dejanskim koristim manjšin.

RADIO TRST A

♦ NEDELJA, 21. maja, ob: 8.00 Koledar. 8.05 Slovenski motivi. 8.30 Kmetijska oddaja. 9.00 Sv. maša iz župne cerkve v Rojanu. Orgelske skladbe Johana Sebastiana Bacha; 10.15 Poslušali boste. 11.15 Mladinski oder: »Stari Ford«. (Joško Lukeš). RO vodi Lojzka Lombarjeva. 12.00 Nabožna glasba. 12.15 Vera in naš čas. 12.30 Staro in novo v zabavni glasbi predstavlja Naša gospa. 13.00 Kdo, kdaj, zakaj... 13.30-15.45 Glasba po željah. 15.45 Jovan Sterija Popović: »Skopuh ali Kir Janja«. Komedijska v 3 dejanjih. 17.00 Majhni vokalni ansambli. 17.15 Popolnanski koncert. 18.00 Sport in glasba. 19.00 Semeni plošč. 20.00 Sport. 20.30 Sedem dni v svetu. 20.45 Pratika, prazniki in obletnice, slovenske viže in popevke. 22.00 Nedelja v športu. 22.10 Sodobna glasba. 22.25 Zabavna glasba.

♦ PONEDELJEK, 22. maja, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 11.40 Radio za šole (za srednje šole) »Trenta: raj pod Triglavom«. 12.00 Opoldne z vami, zanimivosti in glasba za poslušavce. 13.30 Glasba po željah. 17.00 Za mlade poslušavce: srečanja, razgovori in glasba. Pripravlja Danilo Lovrečič. 18.15 Umetnost, književnost in prireditve. 18.30 Radio za šole (za srednje šole - ponovitev). 18.50 Slavnolisti. Violinist Jascha Heifetz. 19.10 Odvetnik za vsakogar. 19.20 Jazz. 20.00 Sportna tribuna. 20.35 Slovenski razgledi: Kulturni odmevi - Mezzosopranistka Božena Glavak poje samospeve Marijana Lipovška; pri klavirju skladatelj - Slovenski narečni dokumenti - Slovenski ansambli in zbori. 22.15 Zabavna glasba.

♦ TOREK, 23. maja, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 11.35 Pratika, prazniki in obletnice. 12.50 Trobentač Al Hirt in Jimmy Smith. 13.30 Glasba po željah. 17.00 Za mlade poslušavce, srečanja, razgovori in glasba. 18.15 Umetnost. 18.30 Komorni koncert. 18.50 Glasbena beležnica. 19.10 »Slavko Grum« (Vinko Beličič). 19.20 Za najmlajše, pravljice, pesmi in glasba. 20.00 Sport. 20.35 Gaspere Spontini: Agnes Hohenstaufen, romantična opera v treh dejanjih. V odmoru (21.35) Pogled za kulise, pripravlja Dušan Pertot.

♦ SREDA, 24. maja, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 11.40 Radio za šole (za I. stopnjo osnovnih šol) »Morje, naše veselje«. 12.00 Opoldne z vami. 13.30 Glasba po željah. 17.00 Za mlade poslušavce, srečanja, razgovori in glasba. 18.15 Umetnost. 18.30 Radio za šole (za I. stopnjo osnovnih šol - ponovitev). 18.50 »I Solisti Aquilani«. 19.10 Higiiena in zdravje. 19.20 Zbori in folklor. 20.00 Sport. 20.35 Simfonični koncert. Vodi Agostino Orizio. V odmoru (21.05) Za vašo knjižno polico. 21.40 Romantične melodije. 22.05 Zabavna glasba.

♦ ČETRTEK, 25. maja, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 11.35 Slovenski razgledi: Kulturni odmevi - Mezzosopranistka Božena Glavak poje samospeve Marijana Lipovška; pri klavirju skladatelj - Slovenski narečni dokumenti - Slovenski ansambli. 17.00 Za mlade poslušavce, srečanja, razgovori in glasba. 18.15 Umetnost. 18.30 Gor in dol po sred'vasi, (Živa Gruđen). 18.45 Glasbeni vrtljak. 19.10 Franco Catalano: Zgodovina italijanskih političnih strank. 19.25 Pisani balončki. 20.00 Sport. 20.35 Carlo Terron: »Svoboda«. Enodejanka. RO, režira Jože Peterlin. 21.20 Zabavni orkester RAI iz Milana. 21.55 Skladbe davnih dob. 22.05 Zabavna glasba.

♦ PETEK, 26. maja, ob: 7.00 Koledar, 7.05 Jutranja glasba. 11.40 Radio za šole za II. st. os. šolkaj glasba. 11.40 Radio za šole (za II. stopnjo osnovnih šol): »Na planincih sončece sije«. 17.30 Glasba po željah. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost. 18.30 Radio za šole (za II. stopnjo osnovnih šol - ponovitev). 18.50 Sodobni italijanski skladatelji. 19.15 Elio Bartolini: »Konjeva smrt«. 19.25 Zbori in folklor. 20.00 Sport. 20.35 Gospodarstvo in delo. 20.40 Koncert operne glasbe. Vodi Ferruccio Scaglia. 21.40 Plesi z vsega sveta. Zabavna glasba.

♦ SOBOTA, 27. maja, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 13.30-15.45 Glasba po željah. 15.45 Avtoradio - oddaja za avtomobiliste. 17.00 Za mlade poslušavce, srečanja, razgovori in glasba. 18.15. 18.30 Pianist Gabriel Devetak. Franc Joseph Haydn: Sonata v e molu; Ettore Pozzoli: Kovač; Bilo je nekoč; Kuvavica; Valček lutke; Na kotlakah; Mala melodija; Ringaraja; Mimohod vojakov; Konji v teku. 18.55 Poker orkestror. 19.10 Družinski obzornik, pripravlja Ivan Theuerschuh. 19.25 Revija zborovskega petja. 20.00 Sport. 20.50 »Klik-klak«. 21.10 Caravellijev orkester. 21.30 Vabilo na ples. 22.30 Zabavna glasba.

Česa so obtoženi bivši hrvatski voditelji

Glavni hrvatski dnevnik »Vjesnik« prinaša v skrajšani obliki vsebino 400 strani dolgega dokumenta, na osnovi katerega so bili bivši hrvaški partijski voditelji Tripalo, Savka Dabčević - Kučar, Pirker, Koprta in Šibl izključeni iz partije. Dokument jim očita predvsem tole: da so hoteli, naj bi postala Hrvatska članica Združenih narodov, si ustanovila svojo narodno banko ter zaprosila za kredite v Washingtonu; da se ustanovi »Narodni svet socialističnih sil« kot vrhovno telo oblasti, ki naj bi obsegal vse politične sile od Zveze komunistov do Socialistične zveze, s čimer bi bila negirana vodilna vloga Zveze komunistov; da se v ustavnih amandmanih poudari, da je hrvatska republika kot država tudi odraz tisočletne hrvaške državno-pravne kontinuitete; da služijo hrvaški vojaški obvezniki vojake na ozemlju svoje republike in da naj bo jezik v LA na Hrvaškem hrvaški; da se jasneje definira vprašanje obrambe teritorialne celovitosti Hrvatske in obveznosti ter funkcije hrvaškega narodnega vojaškega štaba; da naj bo sedež ravnovega mornariškega štaba v Splitu; da se točno definira republiško državljanstvo; da naj republiški organi Hrvatske do rešitve vprašanja porazdelitve deviz blokirajo v hrvaških bankah devize, ki jih zasluži Hrvatska; da se natis-

nejo hrvaške poštne znamke; in da se izgrajuje hrvaški zakonodajni sistem.

Poleg tega jim dokument očita še name-ro, da so podpirali težnje za osamosvojitve hrvatskega jezika oziroma za razcepitev enotnega srbsko-hrvaškega jezika.

—o—

ELEKTRARNA V ŽELEZNIH VRATIH JE ZAČELA DELOVATI

V ožini Železna vrata (s turško besedo Džerdap) na Donavi, na meji med Jugoslavijo in Romunijo, je začela delati 16. t.m. velikanska nova elektrarna, ki sta jo skupno zgradili obe državi. Pol je je jugoslovanske, pol pa romunske. Slovesno sta jo odprla jugoslovanski predsednik Tito in romunski predsednik Ceausescu, ki sta ob tej priložnosti v nagovorih poudarila pomen meddržavnega sodelovanja in svetovnega miru. Elektrarna bo dajala 11,5 milijard kilovatnih ur električne sile na leto, vsaki državi pol. To je peta največja elektrarna na svetu. Graditi so jo začeli septembra 1964.

Jasna beseda

(nadaljevanje s 1. strani)

ne stranke in nekaterih drugih več ali manj znanih zasebnikov, ki bi se radi osebno uveljavili v tukajšnjem javnem življenju, vendar je prav tako res, da bi morale odgovorne italijanske politične sile tem izzivcem in kalilcem miru ter netilcem mržnje med tu živječima narodom odločneje stopiti na prste. Izzidi političnih volitev namreč zgovorno dokazujejo, da ogromna večina tukajšnjega ljudstva odločno odklanja kakršnokoli revanšistično politiko in si želi nadaljnjega sodelovanja in mirnega sožitja v tem delu Evrope. Zaradi tega bi bilo politično modro in oportuno, da bi Italija in Jugoslavija čimprej tudi formalno dokončno uredili še tista vprašanja, ki jih je Londonski sporazum pustil nerešena in ki jih je v svojih izvajanjih omenil podpredsednik slovenske vlade.

—o—

Konec prejšnjega tedna je delegacija slovenske vlade zaključila uradni obisk v zahodnonemških deželah Bavarski in v Bremenu. Napovedujejo, da bo temu obisku sledila delegacija slovenske Gospodarske zbornice, ki bo preučila možnosti za večje gospodarsko sodelovanje z Zahodno Nemčijo.

Politika nasilja

V Združenih državah Amerike se je že uveljavilo mnenje, da teče javno življenje spet mirno, brez nasilja in atentatov, kot se dogaja drugod. Zadnji atentat je bil izvršen pred štirimi leti na senatorja Kennedyja.

Pred nekaj dnevi pa so zopet odjeknili štirje strelji, ki so smrtno ranili desničarsko radikalnega guvernerja Alabame Georgea Wallacea.

Guverner se poteguje kot kandidat demokratske stranke tudi za predsedstvo Združenih držav. Kot politik ubira svoje posebne poti. Med drugim je odločen rasist in se upira željam po večjih pravicah za črnce, obe-

nem se pa poteguje za izboljšanje socialnega stanja vseh nižjih slojev. Zato so mu dali ime »advokat malega človeka«.

Nanj je streljal neki mladenič iz neposredne bližine, ko je Wallace govoril na volilnem shodu v washingtonskem predmestju Laurel. Kandidat bo morda ostal pri življenju, a bo ohromel. Tudi če se to zgodi, je rekel, bo nadaljeval svoj volivni boj, pa čeprav na bolniškem vozičku.

Izdajatelj: Engelbert Besednjak nasl. ♦ Reg. na sodišču v Trstu dne 20.4.1954, št. 157 ♦ Odgovorni urednik: Drago Legiša ♦ Tiska tiskarna Graphart, Trst - ulica Rossetti 14 - tel. 77-21-51

Senzacija v novi številki »Zaliva«

Nova številka revije »Zaliv«, ki je zdaj v tisku in bo izšla prihodnji teden, vsebuje pravo senzacijo: tri pisma v slovenščini, ki jih je v drugi polovici 17. stoletja pisala mlada grofica Marija Izabela, žena tržaškega partricija Marenzija, svoji materi baronici, lastnici več gradov na Notranjskem. Pisma je pred kratkim odkril v nekem arhivu nek italijanski zgodovinar. Odkril je tudi 22 pisem, ki jih je mati pisala hčerki Mariji Izabeli, prav tako v slovenščini, ki pa bodo objavljene pozneje.

Ta pisma pomenijo senzacijo v več pogledih, med drugim v jezikoslovnem, ker so napisana menda v notranjskem narečju tistega časa. Tako bo možno dognati, kakšno je bilo tedaj notranjsko narečje, brez direktnega vpliva takratnega slovenskega knjižnega jezika. Senzacijo pa pomenijo tudi zato, ker je to prva plemiška korespondenca v slovenščini in očitno postavlja na laž trditve zgodovinarjev, da je bilo vse plemstvo na Kranjskem takrat jezikovno potujčeno in da je obstajal slovenski narod do modernega časa samo iz kmečke mase — teza, ki je tako pri srcu zlasti nekaterim tržaškim piscem, katerim pa gre bolj za lastno tolmačenje slovenske zgodovine in za veljavo ter priznanje kot avtorjem nove filozofije zgodovine in zgodovinske dialektike kakor pa za brskanje po arhivih in za vestno raziskovanje zgodovinskih dejstev.

Tezo o neukem slovenskem ljudstvu brez politične in kulturne zavesti, sestavljenem zgolj iz najnižjih plasti, zanikajo ne le podatki o najstarejši slovenski zgodovini, ki jih sicer proglašajo nekateri za pravljice, ker ne spadajo v njihovo dialektično shemo, ampak tudi podatki iz poznejših časov. Tako je npr. dunajski zgodovinar Franz Zagiba dokazal v svojem najnovejšem delu »Das Geistesleben der Slaven im frühen Mittelalter« (Duhovno življenje Slovanov v zgodnjem srednjem veku, Dunaj, 1971), da je bil ravno jezik nekdanjih Slovencev najstarejši cerkveni jezik (lingua quarta) Slovanov in da je obstajala v tem jeziku poleg ohranjenih »freisinških spomenikov« (imenovanih navadno s popačenim imenom »brižinski spomeniki«) še druga za tedanji čas bogata cerkvena literatura, o čemer priča tudi dejstvo, da se je za ves nemški kulturni prostor ohranilo iz tistega časa sorazmerno veliko manj rokopisov kot za slovenski kulturni prostor. Sledove slovenskih cerkvenih obrednih molitvenih obrazcev je najti celo v najstarejših madžarskih molitvah. Zgodovinski viri tudi poročajo o slovenskem plemstvu v 9. stoletju in potem ne mine stoletje, da bi ne imeli poročil o kakih slovenskih plemičih in svobodnjakih. Vemo, da je v 13. stoletju slovenščino poleg nemščine govorilo še visoko plemstvo in da se je zavedalo v bistvu slovenskega značaja Karantanije, saj poroča pesnik Ulrich Lichtensteinski, da ga je koroški knez Bernard Spanheimski l. 1227 v slovenščini pozdravil ob njegovem prihodu na Koroško, česar knez gotovo ni storil »za vic«, ampak zato, ker se mu je zdelo, da se za tako priloznost spodobi pozdrav v pravem reprezentativnem »deželnem« jeziku. In to nam daje sklepati, da je tudi Ulrich znal slovensko, saj bi drugače pozdrava ne bil razumel in ga pravilno zapisal. Doma je bil na meji med Koroško in Štajersko, kjer se je takrat zelo verjetno še govorilo slovensko.

Vemo, da sta med drugim tudi rodova Celjskih grofov in Turjaških grofov izšla iz slovenskih kosezov (kar trdijo nemški, ne pa slovenski zgodovinarji!) in na celjskem dvoru se je gotovo vedno govorilo tudi slovensko, kar se da med drugim sklepati iz nagnjenja in zanimanja teh grofov do ljudi slovenskega jezika (ženili so se na Poljskem in v Bosni, in tudi Friderik Veroniki Deseniški gotovo

ni dvoril v nemščini, ki je najbrž niti ni razumevala). Že popularnost obeh grofovskih rodov v slovenskem ljudstvu dokazuje tudi njuno jezikovno povezanost z njim. Tradicija jih ni nikoli ne občuti kot tužce v slovenskem narodnem telesu. Znano je, da je neki provansalski trubadurski pesnik 15. stoletja napisal pesem, ki vsebuje tudi slovenski verz, in vsem dokazuje, da je bil tisti vitez v službi pri celjskih grofih ter njihov prijatelj. Slovenščine se je po vsej verjetnosti naučil med plemiči, ne med kmeti, če je omenil in napisal verz v njej, je to pomenilo, da je uporabil jezik, o katerem je vedel, da ne le uživa veljavo tudi med visokimi plemiči, ampak da je dejansko njihov, čeprav ne knjižni jezik. Na Koroškem so bili verjetno slovenskega rodu sami Spanheimi (Županheimi), čeprav jim nekateri naši zgodovinarji (brez dokazov!) iščejo izvor na Bavarskem ali v — Porenju! Španov (iz župan) je še danes vse polno na Kranjskem in Koroškem.

Znano je, da je govoril slovensko ob koncu 15. in v prvi polovici 16. stoletja cesarski diplomat Sigismund Herberstein iz Vipave in da se je hvalil s tem. Sam je tudi zapisal, da so bili njegovi predniki kmečkega rodu, verjetno kosezi, in da je na to ponosen. V prvi tretjini 16. stoletja je človek plemiškega ali meščanskega rodu zapisal v pesmi o kmečkem uporu. znane verze v slovenščini: Stara pravda. Le vkup, le vkup, le vkup, uboga gmajna! — in sicer v pravilni slovenščini, celo grafično brezhibni, kar pomeni, da je slovensko dobro znal. Sredi istega stoletja je že izšlo na desetine slovenskih knjig, ki so jih plačali plemiči in sicer kranjski deželni stanovci ter štajerski deželni glavar. Plemiči so bili tudi tisti, ki so štillili in skrivali slovenske predikante. Lahko sklepamo, da so jim ti slovensko pridigali. Iz drugega furlanskega vira (iz opisa nekega vizitacijskega potovanja)

vemo, da so plemiči v 15. stoletju na Slovenskem govorili tako slovensko kot nemško.

Znano je, da se je v 17. stoletju Valvasor čutil Kranjca, to je Slovenca, in da je objavil na čelu svojega nemško pisanega dela slovensko pesem, s čimer je hotel poudariti lastno slovenstvo kot tudi slovenstvo dežele, ki jo je opisal in ji iz globoke domovinske ljubezni ustvaril tako veličasten literarno-etnografski spomenik, kot ga nima iz tistega časa nobena druga evropska dežela oziroma narod in s katerim je ustvaril tudi temelj etnografski vedi. V istem stoletju sta si slovensko dopisovali mlada grofica Marenzi v Trstu in njena mati. Gotovo sta znali kot bogati in ugledni ženski, ki sta dobili sorazmerno visoko izobrazbo, tako nemško kot italijansko, toda dopisovali sta si slovensko, kar pomeni da je bil njun materin jezik slovenski, kar gotovo ni bila izjema, ampak prej pravilo med kranjskimi plemiči. Zavest pripadnosti ljudstvu, sredi katerega so živeli, je začela nihati pri plemičih v času prebujenja vsenemškega romantičnega nacionalizma v začetju 19. stoletja, pod vplivom nemških šol, kjer so se šolali. Vendar obstajajo dokazi, da so tudi v tistem času plemiči znali slovensko in eden izmed Turjaških, s pesniškim psevdonimom Anastasius Grün, je celo prevajal slovenske ljudske pesmi v nemščino in bil Prešernov prijatelj, čeprav ga je potem politično potegnilo v nemški tabor. Toda novejša zgodovina je ponovno dokazala, da sicer mnoge plemiške družine niso sodoživljale obdobja slovenskega narodne vzdrmljenja, ker so se začele ljudstvu, sredi katerega so živele, kulturno odtujevali, da pa so vedno čutile etnično in domovinsko pripadnost domačemu ljudstvu in domači deželi. Nedavno sem bil v nekem avstrijskem mestu na predavanju nekega dolenskega grofa — literata, ki je govoril o zgodovini svojega rodu, in v

(Dalje na 7. strani)

— Znaš Jakec, zdej ke sma midva — koker rečejo — na bolezenskem dopusti...

— Pej kej te prjama? Kašen bolezenski dopust?

— Kaku de ne? Če so nas vzeli dol, če nam morejo zamašet lukne, če bojo pole nardili nov štamp jn nas pole vlili na novo — kej ni tu zdravljenje? Druge ledi, ke so z mesa, zdravejo dohtarji, nas, ke smo z bronu, pej morejo zdravet u fabriki. Jn taku lahko temi rečemo bolezenski dopust.

— Ben, nej ti bo. Pej kej si tou povedat?

— Sm tou reč, de zdej, ke jemem namalo več cajta, sm šou našp'š u Barkolo. Jn sem vidu, de so tam na promenadi nastavlji vse sort ropotije, ane tube, ane velike kašone jn vse sorte. Vse tu de je pripravljeno za dent tiste tube u murje jn po njih spelat kanale delč proč od suh'ga. Zatu, de poleti, kadar se bojo ledje kopali, ne bo uada taku umazana.

— Ma potem pomeni, de je bla uada do zdej vselih umazana jn de ni res, ke so nam prauli, de je vse u redi! Za neč prou gvišno ne stavejo tistih tubov. Zatu ke če se je zganu prfina komun, že mora bet nekej.

— Tudi jest be reku taku. Ma znaš kej se mi zdi forte čudno? De so vso tisto reč znesli vkep šele po volitvah.

— Ja, lahko be bli nardili vse tisto an te-

den prej, pred volitvami. Kolko več nuca be blo! Jest rečem, de je tu taktična napaka jn de bo kašen še dobu nus za tu.

— Morbet. Ma mogoče je tu prprauleno že za druge volitve. Sej pravejo, de bojo u jeseni spet volitve za tržaški komun.

— Be znalo bet. Buhvej kolko bojo pej tiste volitve koštale?

Znaš kolko dnarja je šlo za ta zadne volitve? Ti povem jest: enainštirideset milijard.

— Češ reč milionov.

— Ne milijonov, ne. Miljard, tisteh z devetimi ničlami. Samo za plačat skrutinatorje je šlo dvaindvajsti milijard. Druge milijarde so šle za volivnice, za timbre, ke je jemu vsak volivni sedež svojga, za vse sorte karte, registre, uradne razglase, transporte, telefone, lapeže jn vso tisto ropotijo, ke je treba za volt. Sej si volu jn si vidu, kolko je teh reči. Jn vso tisto robo so mogli če prpelat jn tudi ustavet šulo...

— Jest, rečem, de mularija se narbol veseli volitev.

— Ja, ja, uani be bli kontenti, če be ble volitve vsaki mesec. Ma sm ti tou reč, de tašen spas dosti košta.

— Ma Mihec, kej so u tisteh milijardah uračunani tudi plakati, ke so jeh nardile stranke?

— Ne, tiste milijarde se tičejo samo tega, kar je potrosla za volitve država. Kolko so potrosle pej stranke, ne bomo nikoli znali. Ma prou gvišno bojo tudi kašne milijarde.

— Mihec, ma prouzaprou mi smo gospudje.

— Se zna, de smo gospudje. Jn še kašni!

Mladinski socialni dan

Preteklo nedeljo so slovenske mladinske organizacije iz Trsta, to je Mladinska skupina, Slovenski kulturni klub ter skavtinje in skavti priredili v Slomškovem domu v Bazovici II. Mladinski socialni dan, ki je po mnenju prisotnih vsekakor uspel. Opaziti je bilo nekaj pomanjkljivosti tako v organizaciji kot v predlaganju referatov. Razveseljivo pa je že to, da se je socialnega dneva udeležilo več mladine kot lansko leto, kar more vsekakor vzpodbuditi organizatorje, da bodo v bodoče še skrbnejše in odgovorneje mislili na taka mladinska srečanja.

Program dneva je potekal kot predvideno. Dopoldne je po daritvi sv. maše govoril medškofijski študentski duhovni asistent iz Ljubljane Rudi Koncilijski, ki je iz Nove zaveze izluščil osnovne teme Kristusovega socialnega nauka. Zlasti je poudaril, da se Kristusovi predlogi za pravo krščansko življenje ne morejo in tudi ne smejo vezati na posamezne politične ureditve. Njegov nauk gre predvsem človeku, ki ga mora potem praktično izvesti v zgodovinskih in političnih situacijah, v katerih živi. Dalje časa se je seveda ustavil pri socialni tematiki govora na gori.

Po skupnem kosilu so zborovavci šli k spomeniku bazoviških žrtev, da se poklonijo njihovemu spominu in da se razgledajo po tistem predelu bazoviške pokrajine.

Drugi del srečanja pa je začel s svojim predavanjem sindikalist Livij Valenčič, ki je v preglednem in strnjem govoru prikazal nastanek in razvoj osnovne sindikalne misli v Italiji in še posebej v Trstu. Prikazal je nato, kako se je sindikalno gibanje razvilo po vojni in kako danes teži v sindikalno enotnost. Ob tem je tudi poudaril glavne koristi, ki jih bo imel delovni človek ob vse večjem enotnem delavskem nastopu. Predavatelj je tudi prikazal odnose in probleme, ki jih ima današnji slovenski delavec v povsem italijanskem delovnem okolju.

Te misli pa je nato razvijal dalje socialni asistent Ivan Bužecan, ki je v svojem daljšem

in poglobljenem posegu zelo podrobno analiziral okolje in vplive, ki pogojujejo pri nas na Tržaškem asimilacijo zlasti delavskega razreda. Omenil je vpliv družinske vzgoje, vpliv vaškega oz. mestnega okolja, prizadevanje oz. neprizadevanje šolskih vzgojiteljev, pomen društev in organizacij, vlogo tiska in drugo. Treba je reči, da je bil pregled podoben in prepričljiv. Po vsakem predavanju se je razvila tudi krajša diskusija, ki pa bi lahko bila vsekakor bolj živa. Želeti je, da bi prav taka mladinska srečanja opogumila več mladih, da bi se oglasili k besedi in povedali svoje misli, ali postavili svoja vprašanja.

Vsekakor je treba pohvaliti zamisel organizatorjev in jim želiti, da bi tudi v bodoče pripravljali mladinska študijska in družabna srečanja.

ŠTIPENDIJE ZA IZPOPOLNITEV V SLOVENSKEM JEZIKU IN LITERATURI

Republiški sekretariat za prosveto in kulturo SR Slovenije razpisuje na podlagi jugoslovansko-italijanskega sporazuma o kulturni izmenjavi z dne 21. julija 1964 in kasnejših dodatnih sporazumov, sklenjenih v mešanem jugoslovansko-italijanskem odboru, predvidenem v 8. členu specialnega statuta, priloženega k Londonskemu sporazumu z dne 5. oktobra 1954 natečaj za podelitev šestih štipendij in izpopolnitev slovenskega jezika in literature pri univerzi v Ljubljani za akademsko leto 1972-1973.

Vsaka od navedenih štipendij znaša 9.000 din za celotno akademsko leto in se izplačuje v mesečnem znesku 100 novih dinarjev od oktobra 1972 do junija 1973. Štipendije so namenjene pripravi in specializaciji učiteljev osnovnih in srednjih šol s slovenskim učnim jezikom na področju pod italijansko upravo ter tistih oseb, ki želijo poučevati na navedenih šolah.

Prošnje za dodelitev zgoraj navedenih štipendij lahko vložijo pripadniki slovenske narodnostne skupine, ki imajo diplome srednje šole ali višjo diplomu. Prošnje lahko vložijo tudi tisti, ki so že eno akademsko leto dobivali štipendijo in jim je za dokončanje študija potrebno še enoletno bivanje v Ljubljani. V takem primeru mora kandidat za štipendijo predložiti potrdilo o opravljenih izpitihi.

Nekolkovane prošnje s kratkim življenjepisom prosilca in ustreznimi podatki zlasti o dokončanem študiju in o morebitni dosedanji službi, naj prosilci vložijo pri Šolskem skrbništvu v Trstu do 10. junija 1972.

DR. JOŠKO TISCHLER JE DOPOLNIL 70 LET

Prejšnji teden, 8. maja, je dvorni svetnik in sedanjí predsednik Narodnega sveta koroških Slovencev dr. Joško Tischler praznoval 70-letnico rojstva. Slavljenec je že dolga desetletja na čelu boja koroških Slovencev za narodne pravice, posebno velike zasluge pa si je pridobil v prizadevanjih za ustanovitev slovenske gimnazije v Celovcu.

Okrožno javno tožilstvo v Ljubljani je v torek s svojim sklepom začasno prepovedalo širjenje in razmnoževanje 22. številke lista ljubljanskih študentov »Tribuna«. Eden izmed urednikov, Jaša Zlobec, je v njem objavil članek pod naslovom »Povampirjeno oblastništvo«, v katerem napada sedanje politično vodstvo na Hrvaškem ter mu očita hlapčevstvo in »pogromaštvo« zoper nekatere člane prejšnjega hrvaškega političnega vodstva.

Včeraj (sreda) jutraj je bil pred svojim stanovanjem v Milanu umorjen policijski komisar Luigi Calabresi. 35-letna žrtev atentata je postala znana v italijanski javnosti decembra 1969, ko je skrivnostno umrl anarhist Pinelli, ki je bil med drugim osumljen sodelovanja pri znanem pokolu v neki milanski banki.

Prejeli smo:

Cenjeno uredništvo!

Vljudno prosim za objavo naslednjega:

A. G. me dolži (N.I. 27.4.72) da sem primerjal bogoslužje gledališkim prireditvam. Pregledal sem svoj »arhiv« in ugotovil, da beseda »druge« ni bila v mojem dopisu.

Najbrž se je nehote vrnil tiskovni škrt.

E. F.

CERKVENI KONCERT

Prihodnji torek, 23. t.m. ob 20.30 bo v cerkvi pri Sv. Jakobu cerkveni koncert. Nastopil bo mešani zbor Jacobus Gallus in izvajal skladbe Gallusa, Palestrine, Čajkovskega, Karla Pahorja in ameriškega skladatelja Noble Cain-a.

KULTURNI KROŽEK Š. D. DEVIN-ŠTIVAN in PEVSKI ZBOR »FANTJE IZPOD GRMADE« priredita v soboto, 20. t.m., ob 20.30 v župnijski dvorani v Devinu kulturni večer, na katerem bo član Stalnega slovenskega gledališča Stane RAZ-TRESEN pripovedoval

SLOVENSKE BRIDKE IN PIKASTE

Kulturni večer bosta dopolnila nastopa dekliškega pevskega zbora iz Devina pod vodstvom H. Antoniča ter moškega pevskega zbora »Fantje izpod Grmade«, ki ga vodi I. Kralj.

VLJUDNO VABLJENI! VSTOP PROST!

Slovenska prosveta prireja v nedeljo 21. maja v Mačkovljah

10. PRAZNIK ČEŠENJ

s sledečim kulturno-zabavnim programom:

Koncert godbe na pihala z Brega; domači pevski zbor; moški pevski zbor »Fantje izpod Slavnika«, nastop harmonikarjev, mešani pevski zbor »Slovenec« iz Boršta, moški pevski zbor »Fantje izpod Grmade«, dekliški zbor iz Škednja, otroški pevski zbor iz Mačkovelj.

Od 20. do 24. ure bo zabaval tržaški ansambel »The Lords«. Na vrsti bo tudi bogat srečolov, deloval bo dobro založen kiosk, kjer boste lahko dobili tudi odlične domače češnje. Začetek prireditve je ob 16. uri.

STALNO SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU

Kulturni dom

GOSTOVANJE DRAME SNG IZ LJUBLJANE

Bernard Shaw

PYGMALION

(Pravljica v petih dejanjih)

V petek, 26. maja ob 21. uri Abonma red A - premierski in red E - mladinski v četrtek v soboto, 27. maja ob 20.30 Abonma red B - I. sobota po premieri in red D - mladinski v sredo v nedeljo, 28. maja ob 16. uri Abonma red C - nedeljski popoldanski in red F - okoliški

Tone Svetina v Nabrežini

Krožek za politična in družbena vprašanja »PINKO TOMAŽIČ« iz Trsta je v dvorani prosvetnega društva »Igo Gruden« v Nabrežini priredil v torek, 16. t.m., srečanje s pisateljem Tonetom Svetino, avtorjem znane romana »Ukana«. Pisatelja je predstavil Mirko Kapelj, nato pa je Tone Svetina pred nabitno polno dvorano obrazložil, katere so bile glavne misli, ki so ga vodile pri pisanju omenjenega romana.

V prvi vrsti mu je šlo za to, da se ohrani spomin in pravilno vrednoti boj slovenskega naroda za obstoj, kajti znano je, da ga je Hitler obsodil na iztrebljenje, edinega poleg Judov in Ciganov v Evropi. Ob tolikih tragedijah, kot jih je tudi osebno doživel, je pisatelj začel globlje razmišljati o vprašanju na-

silja, zlasti pa o tem, ali ima človek sploh pravico, da jemlje bližnjemu življenje, oziroma o vzrokih množičnih pokolov v zgodovini. Končno je pisatelja pri delu vodila želja po nenehnem iskanju resnice, ki jo je treba vselej pogumno izpovedovati, čeprav je mnogokrat boleča.

Pisatelj Tone Svetina je nato odgovarjal na vprašanja, ki so mu jih postavljali poslušavci. Večer je gotovo zapustil pri vseh prisotnih globok vtis, saj je nudil veliko snovi za razmišljanje, tako o preteklosti, kot o sedanjosti in bodočnosti.

V začetku srečanja je pevski zbor »Igo Gruden« zapel več znanih partizanskih pesmi in s tem ustvaril primerno vzdušje za ta vsekakor zanimiv večer.

Dušnopastirska oskrba manjšinskih vernikov na podeželju

V goriški nadškofiji je družbeni sestoj v narodnopisnem oziru dokaj pester in raznolik: v samem italijanskem predelu opažamo močne furlanske težnje ter še vedno krepak duhovni vpliv povezave z beneško republiko v obmorskem pasu, zlasti v Gradežu; v vsem narodnostno mešanem pasu od Mirnika in Dolenj pa tja do Sv. Križa, Proseka in Zgonika pa živijo sredi italijanskih župnij slovenske skupnosti ali vsaj družinska jedra, sredi tradicionalno slovenskih župnij so prav tako italijanske skupnosti, ki so ponekod številčno že prerasle domače slovensko prebivalstvo. Krepka slovenska občestva, sorazmerno, so v Mirniku, v Krminu, v Ločniku, v Ronkah; dokaj opazna so tudi v Moši, v Staranzanu in v Trziču, da ne govorimo o goriškem predmetju. Pa spet moramo govoriti že o italijanski večini v Podgori, v Devinu, v Sesljanu in morda še kod drugod, ne da bi omenjali, da je po več ali manj italijanskih družin tudi v ostalih slovenskih župnijah.

Ni naša naloga, da bi ta družbeni pojav kakor koli presojali in ocenjevali; kot pastoralni sociologi ugotovljamo golo stvarnost. Cerkev, ki je poslana k vsem narodom, ima kot živo družbeno telo dolžnost, da nudi vsem svojim udom sredstva za zveščanje. Vsem tem manjšinskim vernikom, slovenskim sredi italijanske večine in italijanskim sredi slovenske večine, je cerkvena oblast dolžna zagotoviti primerno dušnopastirsko oskrbo.

Goriški duhovniški svet je leta 1970 poveril posebni paritetni komisiji nalogo, naj prouči zadevo dušnega pastirstva v narodnostno mešanih krajih. Komisija se je večkrat sestala in na strogo teološki osnovi, v luči evangeljskega nauka, osvojila vrsto načel, ki naj bodo temelj za pravično ureditev dušnopastirske manjšinske oskrbe:

1. Vsak človek ima vrojeno naravno pravico, da govori, Boga časti in prejema vso dušno oskrbo v materinem jeziku. Dosledno ima tudi sleherni narod, in kajpak tudi narodna manjšina, vso pravico do oznanjevanja božje besede in do celotne pastoralne oskrbe v lastnem jeziku.

2. Dušnopastirsko oskrbo naj nudijo duhovniki

iste narodnosti. Samo če bi ne bilo domačih dušnih pastirjev, naj priskočijo na pomoč sobratje druge narodnosti, a tako, da postanejo, kakor sv. Pavel, »Judje med Judi, Grki med Grki, Rimljani med Rimljani« ... »Slabotnim sem postal slaboten... vsem sem postal vse!« (1 Kor 9, 20-22).

Zato bi bilo potrebno, da bi na Goriškem vsi škofijski duhovniki govorili italijanski in slovenski jezik.

3. Med obema jezikovnjima skupinama naj vlada Kristusova zapoved bratske ljubezni, ki nalaga dolžnost, da se medsebojno spoštujeta in si pastoralno pomagata, bodi z uporabo obojnega jezika bodi, s strani duhovnikov, z radovoljnimi postoralnimi uslugami.

Paritetna komisija je pri tem ugotovila, da so slovenski duhovniki — in to jim je v veliko čast — že dosedaj nudili italijanskim župljanom svoje pastirske usluge v italijanskem jeziku.

Komisija je v tej zvezi omenila tudi recipročno načelo, a je poudarila, da tega načela ne moremo sprejeti v običajnem smislu, da se nudijo določene pravice in ugodnosti s pogojem, da jih tudi druga stranka prizna v isti meri, pač pa le kot ukaz duhovniške vesti, ki obojne obvezuje, da obojnimi vernikom, italijanske in slovenske narodnosti, nudijo dušnopastirsko oskrbo v materinščini.

Izhajajoč iz teh temeljnih načel je paritetna komisija izdelala načelni predlog o dušnopastirski oskrbi manjšinskih vernikov ter ga izročila Duhovniškemu svetu, ki ga je na zasedanju v Rusiču dne 13. aprila potrdil in ga osvojil. Predlog je naslednji:

»V želji, da se izpelje urejeno pastoralno življenje v župnijah (na podeželju), naj se poskrbi za manjšinske vernike z duhovnikom iste narodnosti, ki naj ima pravico vršiti bogoslužna opravila — določeno uro in v določeni cerkvi — in nuditi — sporazumno z župnikom in v dogovoru z manjšinskimi verniki — primerno dušnopastirsko oskrbo v materinem jeziku, po krajevnih razmerah.

Praktična izvedba teh napotkov je naloga krajevnega nadškofa, ki bo pri tem upošteval posebne o-

koliščine zgodovinskega in krajevnega značaja.«

Načelni predlog, ki ga je goriški nadškof skupno z DS sprejel in tako uzakonil kot obvezno škofijsko odredbo, je kratek. Morda bi kdo utegnil opustneno vzklizniti: Samo to? Zato dajemo kratko razlago.

Cerkvena oblast si je usvojila skupno z navedenim načelnim predlogom tudi sama osnovna načela, iz katerih izhaja, in sicer:

1. Vsak vernik, sleherni narodna manjšina, vsak narod ima pravico do dušne oskrbe v lastnem jeziku;

2. dušnopastirsko oskrbo naj nudi duhovnik iste narodnosti; če tega ni, ga lahko nadomesti duhov-

MAJHNO VPRAŠANJE

Na svoji seji so goriški občinski možje govorili tudi o različnih delih in popravilih, potrebnih na raznih šolah.

Nihče pa ni znil besedice o nujnih popravilih na slovenskih šolah. Kako to, da ne?

Majhno in skromno vprašanje!

nik druge narodnosti, ki pa mora znati jezik manjšine in se manjšini prilagoditi v mišljenju, hotelju in težnjah;

3. večinski verniki naj »bratsko ljubijo, spoštujejo in pomagajo« manjšini, da se ji zagotovi v materinščini vsa dušna oskrba; in še zlasti so duhovniki vezani, da v vesti in pred Bogom nudijo manjšini duhovno oskrbo v manjšinskem jeziku;

4. manjšinskim vernikom so zagotovljena ne samo bogoslužna opravila (maša, zakramenti, zakramentali), temveč tudi dušno pastirstvo v materinem jeziku. Omejitev, ki so v besedilu (določena ura, določena cerkev, sporazumno z župnikom in v dogovoru z manjšinskimi verniki) nikakor ne ožijo dušnopastirske vsebine, pač pa hočejo samo zaščititi red službe božje in vzdrževati dialog med župnikom in manjšinskimi verniki, kako bolje ustreči njihovim duhovnom potrebam.

Dr. R. KLINEC

F.J. - 104 **S M R T** V POMLADI

Po večini so bili skopi z napolnjenimi, vendar ne iz trdosrčnosti. Počasi je spoznal, da so imeli mnogi kljub akademskim naslovom in dozdevnemu bogastvu le malo denarja v gotovini. Nestrpnost so čakali na nakazila raznih bank in prišli tudi po večkrat na dan vprašati, če je prišel kak ček zanje ali brzojavno nakazilo. Če so prejeli tako pošto, so si virno oddahnili. Nekateri so pred odhodom v naglici prodali svoje tovarne, trgovine in stanovanja »Arijcem« in zdaj so željno čakali na obljubljeni denar. Bili pa so tudi takšni, ki so imeli pri sebi dragulje, diamante in zlato, ter so jih počasi prodajali. Pogosto so potrebovali pri tem kakšno Tinetovo uslugo, bodisi da jim je preskrbel telefonsko zvezo, bodisi da jim je tolmačil.

Med temi čudnimi gosti je bila tudi debelušna gospa z blond pobarvanimi lasmi in z dvema hčerka. Ena, Ruth, je bila že odrasla, imela je osemnajst let, kot je pozneje zvedel, druga, Miriam, pa je bila še napol otrok, bilo ji je komaj dvanajst let. Bili sta ljubki, vljudni, plahi dekletci. Pa tudi mati se je držala največ proč od drugih gostov. Vedno so same sedele pri mizi v obednici in same odhajale na sprehod. Denarja jim očitno ni manjkalo, gospa je redno plačevala hotelske ra-

čune in pri tem je bilo opaziti v njeni ročni torbici debele šope dinarjev, dolarjev in raznih drugih valut. V hotelsko knjigo je bila vpisana kot gospa dr. Sonnenschein. Vendar je s časom naneslo, da so potrebovale tudi one razne usluge in pri tem se je bolj seznanil z njimi. Odkril je, da je gospa čisto zgovorna, a polna strahu pred bodočnostjo. Mož, znan zdravnik na Dunaju, je umrl kmalu potem, ko so Nemci zasedli Avstrijo. Pred smrtjo ji je naročil, naj se s hčerkama izseli v tujino, da se rešijo pred preganjanjem. Toda še vedno čaka na vizum za Združene države. Prijatelji so ji svetovali, naj ne čaka doma na Dunaju, ampak naj se preseli rajši v Jugoslavijo, kjer bo bolj na varnem. Toda tu nima nikogar, ki bi ji kaj svetoval ali pomagal, pa tudi nikomur ne zaupa.

»Ne veste, kaj vse se dogaja,« je potožila. »Med nami je polno vohunov, Judov kot smo mi, ki jih je Gestapo poslal sem. In potem so tu tudi taki, ki samo prežijo, kako bi iz drugih zvalili denar ali ga enostavno ukradli. Me ne pustimo nikoli svojega denarja v sobi kadar gremo ven. Vedno ga nosimo skritega pri sebi. Vsaka nekaj,« je naivno povedala.

»Toda tega ne povejte nikomur drugemu, gospa

Sonnenschein,« jo je posvaril Tine. Lahko bi vas kdo napadel, ko vas zaloti na sprehodu na kakem bolj samotnem kraju, in vas oropal.«

»Oh, saj nikoli ne gremo na kak samotni kraj. In vendar smo v strahu.«

Skušal jo je potolažiti. Bila je inteligentna ženska, a vse življenje tako navezana na moža — kot je sama priznala — da se je zdaj čutila brez njega kot izgubljena.

»Če bi bil moj mož še živ, se ne bi ob njem ničesar bala, pa naj bi se zgodilo, kar bi se hotelo,« je rekla.

Osamljena, prestrašena ženska in njeni mirni, obzirni, dobro vzgojeni hčerki so mu postale simpatične in rad je pokramljal z njimi, kadar je le mogel, da jih je malo razvedril in opogumil. Obenem se je izpopolnjeval v nemščini.

Prosil je Miriam, naj ga opozori, kadar bo napravil kakšno napako. Povedala mu je, da je napravila maturo, takoj nato pa so odpotovale v Jugoslavijo. Bogve kdaj se bo lahko vpisala na univerzo. Imela je blede, mil obraz, velike rjave oči in bujne črne lase. Rada se je zvečer ali zgodaj zjutraj ustavljala ob vratarskem pultu in se pogovarjala z njim. Pravila mu je, da je študirala tudi glasbo, da dobro igra klavir, celo nastopala je že. Najrajši pa bi študirala na univerzi psihologijo.

»Zakaj psihologijo?«

»Da bi mogla bolje razumeti ljudi. Zdaj so mi pogosto uganka. Zakaj so tako čudni?«

(dalje)

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Razstava osnovnošolskih risb v Kulturnem domu

V soboto, 13. maja, so odprli v Kulturnem domu v Trstu razstavo risb, ki so jo pripravili učenci I. in II. razreda osnovnih šol v okviru rubrike »Rišimo skupaj«, šolskih oddaj Radia Trst A, ki je namenjena tržaškim in goriškim osnovnim šolam. Taka razstava ni prirejena letos prvič; že pretekla leta so bile podobne razstave v nekaterih tržaških osnovnih šolah, toda letos je bilo število šolskih risarskih izdelkov toliko in tolikšna njihova kakovost, da so organizatorji pomislili na večji in dostojnejši prostor in tam pripravili razstavo. Ta je zanimiva ne samo za tiste, ki se poklicno pečajo z mladino, temveč sploh za vse, ki mladino ljubijo in od blizu spremljajo njen napredek. Koliko fantazije, koliko čustva izžarevajo risve življenju odprtih, za vsak njegov dražljaj občutljivih otrok!

Rubrika »Rišimo skupaj«, spada kot rečeno, v sklop oddaj Radio za šole, ki so na sporedu radia Trst A vsak teden po trikrat s popoldansko ponovitvijo in so razporejene tako, da je ponedeljkova oddaja namenjena dijakom enotne srednje šole, sredenska učencem I. in II. razreda in petkova oddaja učencem ostalih razredov osnovnih šol v Trstu in Gorici. Oddaje Radio za šole so bile uvedene leta 1965 z namenom, da osvetljujejo in spopolnjujejo nauke, ki jih otrok prejema v šoli. Med posameznimi oddajami, ki obravnavajo zgodovino, zemljepis, narodopis, literaturo, prirodopis, civilno vzgojo, šport, se vlečejo kakor rdeče niti tri rubrike Zdaj pa zopajmo, Ritmične vaje in Rišimo skupaj; vsaka od njih je na sporedu približno enkrat na trimesečje. Te oddaje so priljubljene, tudi ker morajo pri njih aktivno sodelovati vsi šolarji. Rubrika Rišimo skupaj je na sporedu šolskih oddaj že od početka omenjenih oddaj. A leta 1967 so organizatorji dodali še Poslušajmo in rišimo za višje razrede osnovnih šol, kjer naj učenci risali ne na temo, ki jo predavateljica pripoveduje, temveč ob poslušanju glasbe. Prva stopnja je bila dosežena, ko so učenci risali na osnovi programske glasbe, to je

glasbe, ki dovolj opazno ponazoruje razne akcije in situacije neke zgodbe. Taka glasba je bila, na primer, balet Prokofjeva, Peterček in volk, Vivaldijevi Štirje letni časi, itd.

Po tej prvi stopnji Poslušajmo in rišimo so organizatorji hoteli doseči še, da bi otroci risali ob poslušanju absolutne glasbe, ki ne pripoveduje, ne nakazuje in nima nobenega konkretnega oprijema. Taka glasba razvname otrokovo čustvo, mu vzbudi domišljijo, in ganjenost, ki jo občuti otrok, naj bi se potem konkretizirala v črtah, v barvah, skratka, v risbah. Do take skušnje ni prišlo. Tradicionalna oblika se je zdela naravnejša, preprostejša, vsem dostopna, ker je namen šolskih oddaj, da zajamejo in aktivizirajo čim več mladih joslusavcev. Tako je od leta 1969 spet na sporedu oddaja Rišimo skupaj na temo iz pravičnice ali realne zgodbe.

Kakor sem že omenil, se je zaradi letošnje obilne žetve risarskih izdelkov zdelo organizatorjem pametno prirediti večjo razstavo. Ni, da bi na razstavi podrobneje gledali, kateri učenci so uspešnejši, katere šole naprednejše, katera šolska področja marljivejša, temveč moramo vzeti razstavo v njeni celovitosti, kot odraz mladih navdušenih duš, kot vzklík radosti, kot pesem življenja in kot jamstvo naše bodočnosti.

Za kroniko beležimo, da je razstavo odprl ravnatelj Miro Tavčar, da je o razstavi in radijski rubriki Rišimo skupaj govorila učiteljica Evelina Pahor, ki vodi te oddaje in je s pomočjo Ivanke Furlanove razstavo pripravila, da je o pomenu risanja v šolah spregovoril šolski skrbnik dr. Fidenzi, da so se odprtja razstave udeležili predstavniki radia, gledališča, nekaterih časopisov, in seveda glavni predstavniki naših osnovnih šol z inšpektorjem Boletom na čelu. Med njimi je bil tudi ravnatelj Ferdinand Ferluga, pobudnik oddaj »Radio za šole«. Vse priznanje pa gre tudi organizatorjem in urednikom teh radijskih oddaj.

Razstava bo odprta ko konca maja. o. j.

GOSTOVANJE GLASBENE MATICE V GORICI

V nedeljo dopoldne je »Glasbena mladina Gorica« pripravila v Katoliškem domu v Gorici koncert, na katerem je nastopil orkester Glasbene matice iz Trsta z nekaterimi solisti, učenci šole Glasbene matice. Prireditve se je udeležilo lepo število poslušalcev, ki so z zanimanjem sledili koncertu, prav pa bi bilo, da bi organizatorji v prihodnje poskrbeli za večjo disciplino med nekaterimi poslušalci v dvorani.

Orkester Glasbene matice iz Trsta je najprej izvajal Concertino za violino in orkester skladatelja Mihovila Logarja, po rodu Slovenca, ki že dolga leta živi in deluje v Beogradu. Solist Črtomir Šiškovič je svojo vlogo opravil zelo solidno in še enkrat dokazal, da se razvija v pravega mojstra tega instrumenta. Kot je uvodoma povedal Janko Ban, ki je predstavil in komentiral tudi ostale skladbe, je mladi Šiškovič z istim koncertom pred kratkim nastopil v Beogradu, kjer ga je slišal tudi danes že 70-letni skladatelj M. Logar. Sledile so Pavla Šivica štiri skladbe za klavir in godalni orkester, ki jih je ob spremljavi orkestra zaigrala še zelo mlada pianistka Verenka Terčelj, učenka 3. razreda šole Glasbene matice v Trstu, in pokazala pogumno izvajanje.

Kot tretja točka je bila na vrsti zanimiva in prikupna skladba F. J. Haydna Otroška simfonija, v kateri nastopajo tudi nekateri instrumenti, ki posrečeno posnemajo živalske glasove, mala troben-

ta in raglja, igrača, s katero otroci ropotajo v dneh velikega tedna. Zelo razveseljivo in obetajoče je bilo videti mlade izvajalce, člane mladinskega šolskega orkestra — med njimi tudi nekatere iz Gorice — ki so pri tej skladbi okrepili orkester GM in se prav skladno zlili s starejšimi, bolj izkušenimi glasbeniki.

Ključna točka koncerta Glasbene matice pa je bil gotovo Mozartov Koncert v D-duru za klavir in orkester, ki ga je zaigrala solistka Majda Terčon, učenka 1. razreda srednje glasbene šole GM. Škoda, da je zaradi njene poškodbe na roki izpadel tretji, zaključni stavek, vendar je treba priznati, da je izvajalka odigrala skladbo zanesljivo in z veliko mero muzikalnega občutka.

Kolikor nam je znano, je »Glasbena mladina Gorica«, ki je bila ustanovljena v začetku letošnjega leta, doslej pripravila že dva uspešna koncerta — na prvem je nastopil Tržaški baročni ansambel —, zato se nam kar samo po sebi vsiljuje vprašanje, ali ne bi ta organizacija v prihodnji kulturni sezoni organizirala redne abonmajske koncerte, ki bodo gotovo uspeli, saj je znano, da so ljudje na Goriškem zelo naklonjeni vrednotam glasbene kulture. M. V.

Prejeli smo v oceno:

Glas Slovenske kulturne akcije, leto XIX., štev. 4, april 1972.

Iz Goriške

Števerjan

GLASBENI FESTIVAL

V dneh od 26. do 28. maja bo v Števerjanu med borovci II. zamejski festival ljudsko zabavne glasbe, ki ga prireja prosvetno društvo F. Sedej in domači ansambel »L. Hlede«.

Lani je bil nekak poskusni festival, letos pa bo to prava manifestacija slovenske pesmi v zamejstvu.

Za nagrade se bo potegovalo več kot dvajset ansamblov iz Slovenije, Koroške, Tržaške in Goriške. Vsak od teh bo izvajal po dve novi svoji skladbi, pripravljene nalašč za ta nastop.

Na prvih dveh večerih bodo nastopali vsi ansambli. Posebna strokovna komisija, ki ji predseduje prof. Harej iz Trsta, bo izbrala deset najboljših skladb, s katerimi bodo skupine nastopile pri končnem tekmovanju v nedeljo popoldne. Pri tem tekmovanju bodo v komisiji sodelovale še tri osebe, izbrane iz navzočega občinstva. Razdeljene bodo visoke denarne nagrade.

Prireditveni odbor je prepričan, da bo privabil zabavni glasbeni festival dosti gostov v Števerjanu, ki bodo s svojim obiskom poplačali trud in požrtvovalnost naše mladine.

IVAN MALAVAŠIČ RAZSTAVLJA V ŠTEVERJANU

Prosvetno društvo »Sedej« vabi na odprtje slikarske razstave slovenskega slikarja samouka Ivana Malavašiča. Slovesnost bo v nedeljo 21. maja po glavni maši, v župnijskem domu.

KONEC ŠOLE

Letošnje šolsko leto se že nagiba h koncu. Niti dvajset dni ni več do zaključka leta, ki je zgubilo zaradi volitev, praznikov in boleznih dosti učnih dni.

Te pomanjkljivosti se zdaj zavedajo že tudi dijaki srednjih šol sami. Bližajo se izpiti, učna snov pa zaradi pomanjkanja časa ni predelana, še manj prebavljena, čeprav je letos šolska mladina manj kot lani kontestirala in zgubljala čas z izumetničenimi protesti ali pohodi.

Maturitetni izpiti se bodo začeli že 3. julija. Maturanti goriškega slovenskega učiteljskega in klasičnega liceja bodo tudi letos morali polagati te izpite pred komisijami v Trstu. Pravično bi bilo, da bi bili kako leto tudi v Gorici.

Izpitne komisije tudi še niso imenovane, sestavljati jih bodo morali v približno enakem številu profesorji iz Trsta in Gorice.

ŠOLSKO OBVESTILO

Ravnateljstvo državne nižje srednje šole s slovenskim učnim jezikom v Gorici sporoča, da bo roditeljski sestanek v četrtek 25. maja ob 18.30 v šoli v ulici Randaccio.

Vljudno so vabljeni starši ali njihovi namestniki.

V NEDELJO SLAVJE POD KRNOM

Ponovno opozarjamo na spominsko slovesnost, ki bo v nedeljo, 21. maja dopoldne (in ne 20. maja, kot smo pomotoma javili v prejšnji številki) v vasi Krn na Tolminskem. Tega dne bodo namreč predstavili javnosti ponatis Rutarjeve »Zgodovine Tolminskega«, govoril bo dr. Bogo Grafenauer. Pripravili so tudi krajši kulturni program.

Sodobno kmetijstvo | Gospodarski vidiki ohlajevanja mleka v hlevu

Na letošnjem kmetijskem sejmu v Veroni so priredili vrsto zelo zanimivih strokovnih srečanj, od katerih je bilo eno namenjeno gospodarski plati ohlajevanja mleka v hlevu. Vprašanje ohlajevanja mleka prihaja vedno bolj v ospredje, odkar so se povečale zahteve glede kakovosti mleka in odkar nihče več ne dvomi, da bodo določila Evropske gospodarske skupnosti glede ohlajevanja in kakovosti mleka stopila v veljavo že v bližnji prihodnosti.

Pomen ohlajevanja mleka

Kakovost mleka, ki ga sprejemajo mlekarne, je odvisna od številnih dejavnikov, na katere lahko odločujoče vpliva sam pridelovalec mleka. Gre za to, da se prvobitno mikroflora mleka od mlže do oddaje mleka v zbiralnico obdrži po možnosti isto ali v vsaj ne bistveno povečanem številu. Znano je, da se v tako imenovani baktericidni fazi število mikroorganizmov v mleku ne spremeni bistveno, razen če se je mleko okužilo ob sami mlži — zaradi neumitih vim, nečiste posode, okužbe iz zraka. Število mikroorganizmov se ne poveča posebno, če v začetni baktericidni fazi znižamo temperaturo mleka. Ohlajevanje mleka ima velik pomen, ker s tem zagotavljamo mlekarjem kakovostno mleko, sicer imajo velike izgube, v prihodnosti pa bo tudi odkupna cena neposredno odvisna od higienske kakovosti mleka. Danes poznamo več načinov ohlajevanja mleka in tudi vrsto hladilnih naprav, katere zahtevajo precejšnje investicije posebno v zbiralnih mleka. Manjše hladilne naprave sicer niso tako drage, vendar slej ali prej bodo tudi posamezni živinorejski obrati morali biti opremljeni z njimi, zaradi prej omenjenih in že predvidenih določil.

SLOVENSKA PROSVETNA ZVEZA - TRST
GOSTOVANJE MLADINSKEGA GLEDALIŠČA
IZ PIRANA

BALET

Ali se spominjaš sonca

V soboto, 20. maja ob 16. uri v Kulturnem domu
v Trstu

Koreografinja: Lidija Pogačar
Izbor glasbe: Ana Fink
Scenograf: Janez Lenassi
Tekst: Andrej Jelačin
Razsvetljava: Roman Jazbinšek
Izdelava kostumov: Jožica Laus

STALNO SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU
V nedeljo, 21. t. m. ob 17. uri v Marijinem domu
pri SV. IVANU

Jaka Štoka

TRIJE TIČKI

burka v dveh dejanjih

STALNO SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU
Kulturni dom
V torek, 23. t.m. ob 15.30

Saša Škufca

TRNULJČICA

Pravljica v treh dejanjih

Samo za hleve z najmanj 10 glavami govedi

O vprašanju gospodarnosti hladilnih naprav za posabesne živinorejske obrate je navedel zanimive podatke inž. Perotto, predstavnik podjetja Terminoss. S skupnimi raziskavami, ki so jih finansirala razna podjetja, so ugotovili, da si hlev z manj kot 10 glavami govedu ne more privoščiti hladilne naprave. Omenjena raziskava je vzela v pretres tudi vprašanje dejanskih stroškov ohlajevanja mleka ter prevažanja mleka do zbiralnic. O prednostih dostavljanja ohlajenega mleka mlekarjem in sirarnam je govoril predstavnik Italmarketa. Stroški za prevažanje mleka v avtomobilskih cisternah se zmanjšajo, če se poveča količina prevažanega mleka in če voznik ne trči na cvire (preozki vhodi) pri odvzemu mleka iz hleva. Najbolj bi bilo da bi posamezni živinorejski obrati imeli premične hladilne bazene.

Prispevek za ohlajevanje mleka

Na posvetu v Veroni so se dotaknili tudi vprašanja prispevkov za ohlajevanje mleka

v hlevu. Okvirno naj bi prispevek znašal liro in pol na liter mleka, toda le za obrate z več kot 20 glavami govedu, obrati z manjšim številom govedu naj bi dobivali manjši prispevek.

Če povzamemo na kratko rezultate strokovnega posvetovanja, moramo podčrtati splošno mnenje, da bo slej ali prej prišlo do obveznega ohlajevanja mleka v hlevih in da se morajo odgovorne javne ustanove in rejska združenja nemudoma začeti sistematično ukvarjati z reševanjem tega vprašanja.

SENZACIJA V NOVI ŠTEVILKI »ZALIVA«

(nadaljevanje s 3. strani)

predavanju je jasno izrazil, kam ga vleče srce in kje je njegova prava domovina.

To so seveda samo nepopolni podatki, pripombe, vržene na papir kot komentar k senzacionalnemu odkritju, o katerem poroča nova številka »Zaliva«. Toda če bodo vzbudile pozornost na to odkritje in sprožile skrbnejše in zlasti vestnejše raziskave in obravnavanje slovenske zgodovine tudi s te plati, bodo dosegle svoj namen. Bogve, kaj vse se še skriva po arhivih v Trstu, Gorici, v furlanskih mestih, v Benetkah, Padovi, Vatikanu, na Madžarskem, v Avstriji in morda celo v Turčiji! Potrebno bo veliko dela, da vse to raziščemo, in pri tem samo filozofiranje o zgodovini ne bo veliko zaleglo.

fj

TEDENSKI PREGLED DOMAČEGA ŠPORTA

Nepričakovan uspeh naših igralcev

Nepričakovan uspeh naših namiznoteniških igralcev v Fluggiju, kjer so doživeli najboljše rezultate vseh časov, ki jih je kdajkoli doseglo kako slovensko zamejsko društvo. Dekleta Krasa in fantje Sokola so s svojim uspehom dokazali veljavnost naše namiznoteniške šole, naše športne resnosti in na najlepši način nagradili svoji matični društvu ter oba trenerja, Košuto in Boleta. Naj takoj v začetku poudarimo, da so se naši predstavniki vrnili domov s štirimi zlatimi, tremi srebrnimi ter štirimi bronastimi kolajnami na trobarvnem traku, ki označuje državno elito v posameznih športnih disciplinah. Najbolj razveseljivo pa je dejstvo, da so te lovrike osvojili naši mladi in najmlajši predstavniki, saj najstarejši med njimi še nima 17 let. Pot, ki smo si jo začrtali, je torej pravilna in še en dokaz, če je to sploh še bilo potrebno, nam je dala državna namiznoteniška zveza, ki je povabila na izpopolnjevalni tečaj kar pet Slovencev od skupno 21 predstavnikov cele države. V Bergamo bodo torej odšli: Miličeva, Kobalova, Vesnaverjeva, Pertot in Radovič, kjer se bodo lahko pripravljali med najboljšimi italijanskimi pinpongariji.

Pa preidimo k rezultatom:

Najprej so bila na sporedu srečanja naraščajnikov, kjer je Kras med ženskami osvojil ekipno zmago v konkurenci osmih ekip, Sokol pa je zasedel peto mesto med 16 ekipami.

Med posameznicami je Vesnaverjeva klonila šele v finalu, Blažinova pa je zasedla tretje mesto. Radovič je med fanti zasedel deveto mesto (64 prijavljenih), Pertot pa je izpadel že v predtekmovanih. V ženskih dvojicah sta se v finalu srečali Rebulova in Vesnaverjeva proti Blažinovi in Žigonovi, zlato je pripadlo prvi dvojici, soigralki pa sta se morali zadovoljiti s srebrom. Pri moških dvojicah sta se Radovič in Pertot prerinila med prvih osem, naprej pa nista mogla. Bolje pa je šlo v mešanih parih, kjer sta Radovič - Vesnaver zasedla odlično tretje mesto, Rebulova in Pertot pa peto.

Med mladinkami Miličeva ni ponovila lanskega uspeha in se je morala zadovoljiti le s tretjim me-

stom, Fabjan pa je prišel le do šestnajstinke finala, to pa v konkurenci nad 100 mladincev, ki predstavljajo najboljše igralce v državi sploh. Brez dvoma je šlo bolje v skupni igri pri mladincih, saj je Kras osvojil ponovno ekipno zmago, dvojica Milič - Kobal je tudi segla po zlatu v ne preveč številni, zato pa tembolj kvalitetni konkurenci. Fabjan je skupno z Miličevom osvojil še eno bronasto odličje v mešanih mladinskih dvojicah.

V tretji kategoriji sta bila med moškimi Fabjan in Tavčar kmalu izločena; ista usoda je doletela tudi Vesnaverjevo, Kobalovo ter Žigonovo, poudariti pa moramo, da je tu konkurenca najštevilnejša in da v glavnem nastopajo starejši, že rutinirani igralci. Bolje je šlo v mešanih dvojicah, kjer sta se Vesnaverjeva in Fabjan prerinila med prvih osem med 64 nastopajočimi pari.

V drugi kategoriji je Boris Košuta zasedel peto mesto, potem ko je klonil enakovrednemu Tosettu. V absolutni konkurenci pa je Miličeva zasedla odgovarjajoče peto mesto. V kategoriji mešanih ekip je par Košuta - Milič bil takoj izločen, več sreče pa je imela Miličeva, ki je skupno z Marconejevo prišla do srebra v ženskih dvojicah.

Zavidljiv izkupiček

Ob koncu je prav, da naredimo končni obračun kolajn. Kras je sam osvojil 4 zlata, dve srebrni in dve bronasti, skupno s Sokolom pa še dve bronasti in skupno s Turinčanko Marconejevo eno srebrno. Posamezniki so prinesli sledeče število kolajn: Miličeva: dve zlata, 1 srebrno in dve bronasti, Vesnaverjeva dve zlata, eno srebrno in dve bronasti, Kobalova dve zlata in eno bronasto, Rebulova dve zlata, Blažinova po eno srebrno in eno bronasto, Žigonova eno srebrno, Fabjan in Radovič pa po eno bronasto. Nad vse zavidljiv izkupiček, ki dovolj zgovorno dokazuje, da ti dve naši društvu načrtno skrbita za naraščaj in da se jima ni treba bati bližnje bodočnosti. Vsem našim atletom, ki skrbno vadijo in ki so pam pripravili že toliko zadoščenja, prav iskreno čestitamo!

ketna

REPEK

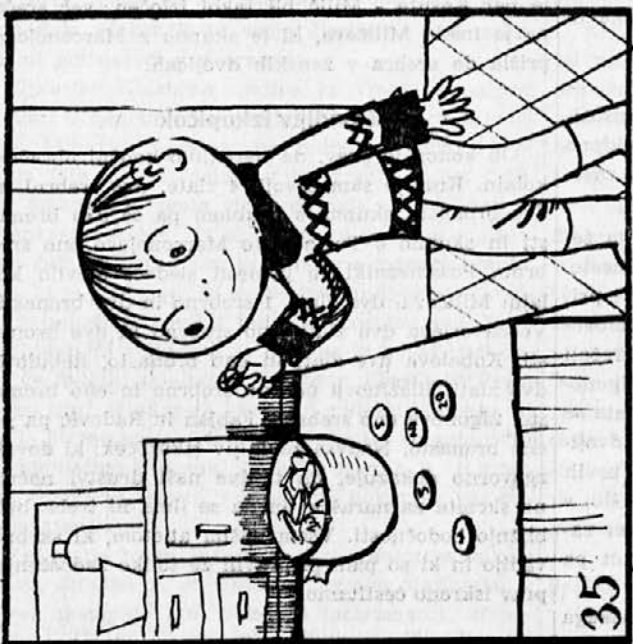
Piše: P. Kovač - Riše: Melita Vovk

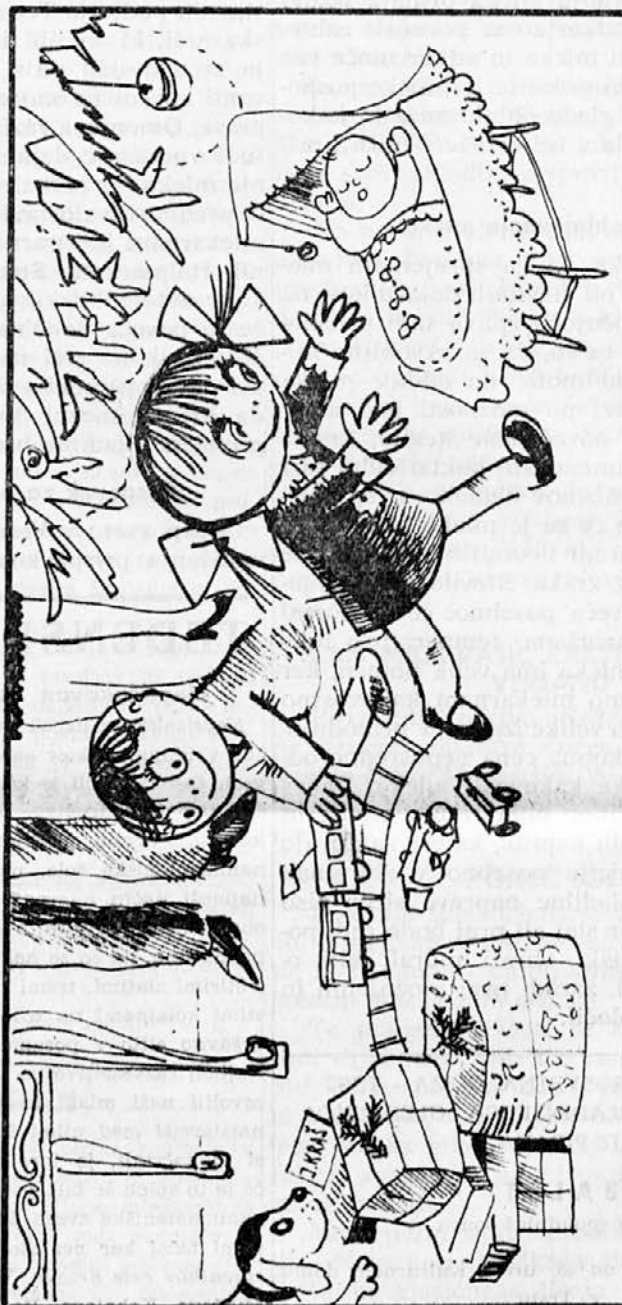
35. Končno je Peter le vedel, kako je z dedkom. Mrzom. Zdelo se mu je skoraj lepše, mogoče tudi bolj zanesljivo, če darila in presenečenja napravijo tisti, ki te imajo radi. Povrh mu je mama objubila, da bosta letos smrečico okrasila skupaj. Urška pa bo šla z očkom na sprehod, ker je še majhna in še verjame v dedka Mraza. Sam pri sebi pa je Peter sklenil, da bo letos tudi on vse obdaroval. Imel je polno skodelico dinarjev. Nekoč v

denarja. Zato je kupil meter svilenega traku za Urškine kitke, škatlico cigarete za očka in za mamo svinčnik, ki je imel na koncu radirko.

Za Repka je kupil zavitek slastnih piškotov. Ker je bilo v skodelici še nekaj dinarjev, je kupil vsakemu po vrhu bombon, pa še zlat trak in polo svilenega papirja, da je vsa darila lepo zavil.

35. Končno je Peter le vedel, kako je z dedkom. Mrzom. Zdelo se mu je skoraj lepše, mogoče tudi bolj zanesljivo, če darila in presenečenja napravijo tisti, ki te imajo radi. Povrh mu je mama objubila, da bosta letos smrečico okrasila skupaj. Urška pa bo šla z očkom na sprehod, ker je še majhna in še verjame v dedka Mraza. Sam pri sebi pa je Peter sklenil, da bo letos tudi on vse obdaroval. Imel je polno skodelico dinarjev. Nekoč v

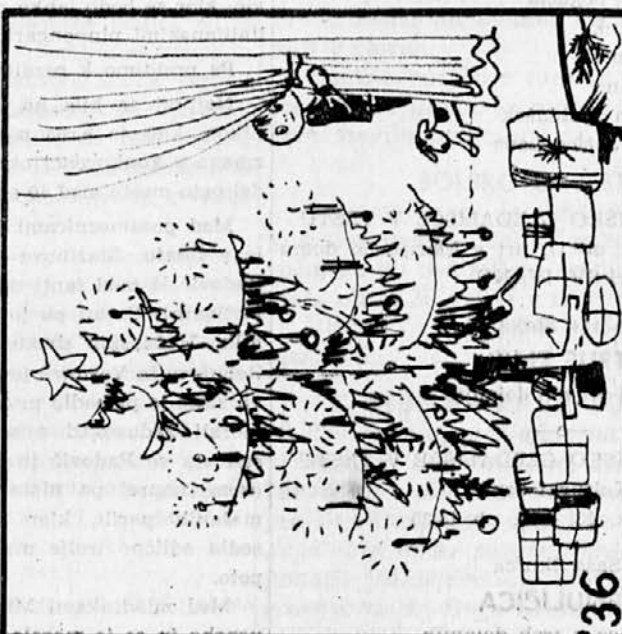

36. Luči na cestah so žarele vsak dan lepše, luže so zmrznile v gladka, svetla ogledala in drevesa so bila vsa v belih čipkah. Urška je ugotovila, da so se oblekila v »slajčke s špičkami«. Vse to je kazalo, da se res bliža Novo leto.

Na Silvestrov večer je pri Petrovih kot po vseh hišah zažarelo drevesce, pod njim pa so ležala lepo zavita darila. Peter, počesan na prečo, Urška v novi oblekici in Repek z novo ovrtnico so zamaknjeni sirmeli v to krasoto. Iz gramofona je donela mila muzika, o kateri

je mama rekla, da jo je napisal Mozart. Kdorkoli je že bil, napisal jo je prav lepo!

In kaj vse je bilo v zavitihihi Peter je dobil električni vlak, Urška pa dojenčka in celo škatlo posodic, da mu bo lahko kuhala. Potem so večerjali in nihče se ni jezil, če je kanila omaka na sveži prt ali ko sta presita. Peter in Urška vrtala iz svoje potice samo rozine. Tudi Repek, ki je nadrobil svoje piškote po vsej sobi, ni bil nič ozmerjan. Ampak tako le je samo ob Novem letu.

36. Luči na cestah so žarele vsak dan lepše, luže so zmrznile v gladka, svetla ogledala in drevesa so bila vsa v belih čipkah. Urška je ugotovila, da so se oblekila v »slajčke s špičkami«. Vse to je kazalo, da se res bliža Novo leto.

Novo leto in rojstni dnevi se pustijo neznansko čakati, toda nazadnje le pridejo. Tako je bilo tudi to pot. Novo leto ima za razliko od rojstnega dne le to slabost, da se začne šele zvečer. Še dobro, da se pozimi